

A Fővárosi Ítéltábla dr. Schönek Béla ügyvéd által képviselt felperesnek, a Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. október 28. napján kelt 32.G.41.853/2010/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A perben nem álló ... Kft. mint bérlő 2007. május 15-én a ... szám alatti üzlethelyiség bérletére irányuló bérleti szerződést kötött az ugyancsak perben nem álló ... Kft. bérbeadóval, a szerződés 7.1. pontjában arra is kötelezettséget vállalva, hogy a bérleti szerződésben meghatározott bérleti díj és társasházi közös költség fizetési kötelezettségének biztosítására 5 havi bruttó bérleti díjnak megfelelő, 54.000 euró összegű, visszavonhatatlan, első felszólításra teljesítő és feltétel nélküli bankgaranciát ad át a bérbeadó részére.

2007. május 23-án a ... Kft. mint megbízó megbízási szerződést kötött az alperesi jogelőd ... Nyrt.-vel (a továbbiakban: alperes) bankgarancia kibocsátására 54.000 euró összegben, 2009. augusztus 31-i lejárattal, a ... Kft. kedvezményezett javára. A szerződés szerint a bankgarancia célja az ... szám alatti 250 m²-es üzlethelyiség 5 havi bruttó bérleti díjnak megfelelő fizetési bankgarancia biztosítása a megbízó

számára, a megbízás teljesítéséért a megbízó az egyszeri szerződéskötési díjon felül évi 2,0 % bankgarancia-vállalási díjat tartozik fizetni. (5. pont)

A megbízó a szerződés 6. pontjában a megbízási szerződésből eredő fizetési kötelezettsége biztosítékaul egyebek mellett vállalta, hogy a 4.2. számú melléklet szerinti szerződéssel ...né, a 4.3. számú melléklet szerinti szerződéssel a felperes személyében készfizető kezeset állít. A 7.4. pont értelmében a megbízási szerződés a bankgarancia lejártának napján - 2009. augusztus 31-én - szűnik meg, illetve ezt megelőzően azon a napon, amelyen a megbízó a szerződésből fakadó valamennyi kötelezettségét maradéktalanul teljesíti, illetve a felmondás napján. A készfizető kezesi szerződések mellett a bankgarancia nyilatkozat is a szerződés mellékletét képezte.

Az alperessel 2007. május 23-i keltezéssel megkötött készfizető kezességi szerződésben a felperes egyetemleges, visszavonhatatlan készfizető kezességet vállalt arra, hogy a ... Kft. megbízónak bankgarancia kibocsátására az alperessel kötött megbízási szerződés alapján esedékessé váló fizetési kötelezettségét az alperes írásbeli felszólításának kézhezvételét követő három munkanapon belül a megbízó helyett teljesíti. A felperes a készfizető kezesi szerződésben vállalt fizetési kötelezettsége biztosítékaként a külön óvadéki szerződés szerinti óvadék alperes rendelkezésére bocsátását is vállalta.

A készfizető kezesi szerződés mellékletét képező, ugyancsak 2007. május 23-án kelt óvadéki szerződés szerint a felperes az alperesnél elhelyezett 27.000 euró összegű betétjét bocsátotta óvadékként az alperes rendelkezésére azzal, hogy a betét legalább 2009. szeptember 7-ig nem szabadítható.

Az alperes a 2007. május 23-i keltezésű bankgarancia nyilatkozatban a megbízó ... Kft. mint bérlő és a kedvezményezett ... Kft. mint bérbeadó között 2007. május 15-én létrejött bérleti szerződésre utalva, a megbízót terhelő fizetési kötelezettség, továbbá a bérleményből való kiköltözéssel a bérleményben vagy az épületben okozott károk megtérítésének biztosítása érdekében feltétel nélküli és visszavonhatatlan garanciát vállalt és kötelezte magát arra, „hogy a kedvezményezett első írásbeli felszólítására, az alapjogviszony, továbbá az igénybejelentés jogszerűségének vagy jogalapjának bármiféle vizsgálata nélkül, és a megbízó vagy bármely más harmadik személy minden további észrevétele vagy tiltakozása ellenére, a kedvezményezett javára, a felszólítás kézhezvételétől számított 3 banki munkanapon belül 54.000 euró összeghatárig, a kedvezményezett felszólításában megjelölt bankszámlára kifizetést teljesít”; az írásbeli felszólításon szereplő aláírások valódiságát a kedvezményezett bankjának igazolnia kell. A nyilatkozat szerint a bankgarancia lejáratára 2009. augusztus 31. A 8. pont a bankgaranciából származó igények engedményezhetőségét és átruházhatóságát kizárja. A 11. pont tartalmazza azt is, a bankgarancia eredeti példánya a garancia időtartamának lejáratára után a banknak visszaszolgáltatandó.

2007. december 17-i keltezéssel a ... Kft., a ... Kft., valamint a ... Kft. közjegyzői okiratba foglalt megállapodást írtak alá a ... Kft. és a ... Kft. között 2007. május 15-én

létrejött helyiségbérleti szerződés módosításáról, amelyben abban állapodtak meg, hogy 2008. január 1-jei hatállyal a korábbi bérlő ... Kft. bérleti szerződésből fakadó jogai és kötelezettségei a ... Kft.-re szállnak át. A bérleti szerződés bankgaranciára és óvadékra vonatkozó rendelkezését a felek akként módosították, hogy a bérleti díj és társasházi közös költség fizetési kötelezettség biztosítására a bérlő választása szerint bankgarancia vagy óvadék nyújtására köteles. A megállapodás szerint továbbá a ... Kft. a bérbeadónak átadott óvadékot a ... Kft.-re engedményezte.

A ... Kft. mint bérbeadó 2009. április 8-án kelt levelében a bérleti szerződés alapján fennálló 15.634.332 forint összegű lejárt tartozásának megfizetésére szólította fel a ... Kft.-t a bérleti szerződés felmondása terhével, majd pedig a felhívás eredménytelenségére tekintettel 2009. április 27-én kelt levelében a bérleti szerződést 2009. május 31-i hatállyal felmondta.

A ... Kft. 2009. május 7-én kelt, az alpereshez címzett írásbeli nyilatkozatával lehívta a ... Kft.-vel 2007. május 15-én megkötött bérleti szerződés alapján az alperes jogelődje által 2007. május 23-án 54.000 euró összegre kiállított bankgaranciát a bérlő által nem teljesített, 54.000 euró összeget meghaladó fizetési kötelezettségre tekintettel. A lehívási nyilatkozat a kedvezményezett bankja útján, a lehívó levélen szereplő aláírások cégszerűségét igazoló nyilatkozattal 2009. május 19-én érkezett meg az alpereshez.

Az alperes 2009. május 20-án a lehívási nyilatkozatot is mellékelve telefax üzenetben tájékoztatta a ... Kft.-t a bankgarancia lehívásáról, közölve azt is, az igénybejelentés a garanciában előírt feltételeknek megfelelően történt, arra a banknak fizetést kell teljesítenie, így a ... Kft. megtérítési kötelezettsége az alperessel szemben beáll. Erre tekintettel legkésőbb 2009. május 20-án 16 óráig kérte annak megjelölését, hogy a címzett honnan kívánja biztosítani az 54.000 euró összeget.

A ... Kft. 2009. május 20-án e-mailt küldött dr. ... ügyvédnek, amelyben tájékoztatta az alperestől érkezett üzenetről és arról, hogy telefonon közölte, „a bérleti szerződés nem azonos a garanciát adó céggel”, amire az alperes úgy nyilatkozott, hogy írásban válaszoljon, ha akar.

A ... Kft. képviselőjében dr. ... ügyvéd 2009. május 21-én küldött telefax üzenetében a ... Kft. részéről történt bankgarancia lehívásra utalva, a garancia nyilvántartási szám feltüntetése mellett közölte az alperessel, hogy a bankgarancia a ... Kft.-re vonatkozik, amely cég a jogosulttal nem áll jogviszonyban, nem tartozik a jogosultnak, ellene a jogosult semmilyen eljárást nem kezdeményezett; a jogosult egy másik céggel, a ... Kft.-vel áll jogviszonyban, akivel szemben valóban van követelése, ebben a jogviszonyban a bankgarancia nem hívható le. Amennyiben az alperes a lehívási kérelemnek eleget tesz, azt saját kockázatára teszi.

2009. május 25-én küldött újabb telefax üzenetében dr. ... ügyvéd kifogásolta, hogy az alperes nem válaszolt a 2009. május 21-i levelében foglaltakra, egyúttal - arra is utalva, hogy a garanciát vállaló számlatulajdonos jelezte, hogy bankszámláját zárolták - tájékoztatást kért az alperestől arról, miért döntött a lehívásra vonatkozó igény teljesítése mellett, ismételten rögzítve azt is, az alperes a banki műveletet csak a saját kockázatára teljesítheti.

Az alperes 2009. május 26-án 54.000 euró összegben eleget tett a ... Kft. lehívási nyilatkozatában foglaltaknak, amiről ugyanezen a napon levélben értesítette a ... Kft.-t, egyúttal felszólítva a vele szemben fennálló megtérítési kötelezettsége haladéktalan teljesítésére, közölve azt is, hogy a teljesített tranzakcióval összefüggésben a címzett folyószámláját milyen összegekkel terheli meg.

Az alperes 2009. május 26-án telefax üzenetben arról tájékoztatta dr. ... ügyvédet a 2009. május 21-i és május 25-i levelében foglaltakra utalva, hogy a kérdéses bankgarancia lehívás nem kapcsolódik a ... Kft.-hez, így e cég képviselője részére alperesnek nem áll módjában felvilágosítást nyújtani egy másik ügyfél megbízásából kibocsátott bankgaranciára érkezett lehíváshoz kapcsolódóan.

A felperes készfizető kezesként 2009. május 27-én teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan úgy nyilatkozott, hogy a ... Kft.-vel kapcsolatos 27.000 euró lejárt tartozását elsősorban az USD alapú, másodsorban pedig a HUF alapú pénzforgalmi számlájáról kéri törleszteni.

Az alperes 2009. május 27-én a felperes egyik bankszámlájáról 27.000 euró, továbbá az óvadéki számláról ugyancsak 27.000 eurót emelt le.

Az alperes a ... Kft. kedvezményezett javára kiadott bankgarancia másolatát 2009. május 29-én telefax útján megküldte a ... Kft.-nek, a címzett kérésére utalva.

A felperes 2010. október 15-én a Ptk. 249. §-ára, 318. § (1) bekezdésére, 339. § (1) bekezdésére, 355. § (1) bekezdésére alapítva előterjesztett, a kamatkövetelés vonatkozásában utóbb módosított keresetében az alperest szerződésszegésből eredő kártérítés címén 54.000 euró felperes számláján történő jóváírására, továbbá a Ptk. 301. § (1) bekezdésére figyelemmel 27.000 euró után 2009. május 23-tól, míg ugyancsak 27.000 euró után 2009. május 28-tól a kifizetés napjáig az ... által közzétett alapkamat mértékének megfelelő késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.

A kereseti előadás szerint 2007. május 23-án a ... Kft.-vel megkötött megbízási szerződés alapján, a szerződésben foglaltaknak megfelelően kibocsátott bankgarancia nyilatkozatban az alperes a ... Kft.-t a ... Kft.-vel 2007. május 15-én megkötött bérleti szerződés alapján terhelő tartozások teljesítésére vállalt kötelezettséget, bérleti jogviszonyból eredően a ... Kft.-t terhelő fizetési kötelezettség biztosítékeként. Ebből következően a bankgarancia igénybevételére, lehívására, továbbá annak teljesítésére csak azzal a feltétellel kerülhetett sor, ha a

... Kft.-nek a bankgarancia kedvezményezettjével szemben a bérleti szerződés alapján fizetési kötelezettsége áll fenn, amelynek nem tesz eleget.

A helyiségbérleti szerződés módosításával 2007. december 17. napjától a bérleti jogviszonyba a ... Kft. helyébe bérlőként a ... Kft. lépett, a ... Kft. és a korábbi bérlő közötti bérleti jogviszony ezzel megszűnt, anélkül, hogy a bérbeadóval szemben a korábbi bérlőnek az alperes által kibocsátott bankgaranciával biztosított bármilyen kötelezettsége fennállt volna. Az új bérlő bérleti szerződésből eredő tartozásaira a bankgarancia nem terjedt ki, a ... Kft. ezért 2009. május 7-én jogosulatlanul, csalárd módon hívta le a bankgaranciát, anélkül, hogy egyidejűleg legalább a fizetési felhívás csatolásával igazolta volna a feltételek fennálltát, azt hogy a ... Kft.-nek a bérleti jogviszonyból eredő tartozása áll fenn vele szemben. Az alperest még 2007 decemberében az eredeti bérlő ügyvezetője, ...né tájékoztatta a megbízó és a kedvezményezett közötti bérleti jogviszony megszűnéséről, a ... Kft. jogi képviselőjének 2009. május 21-i és május 25-i leveléből pedig arról is tudomása volt az alperesnek, hogy a kedvezményezett nem a ... Kft.-vel szemben fennálló, a bankgaranciával biztosított követelés teljesítésére hívta le a bankgaranciát. Az alperes ezért a ... 458. számú szokványában foglaltakra tekintettel köteles lett volna a szükséges vizsgálatot lefolytatni annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, a bankgarancia nyilatkozatban hivatkozott jogviszony alapján a megbízónak valóban fennáll-e a tartozása a kedvezményezettrel szemben, és meg kellett volna tagadnia a bankgarancia teljesítését, ez a BH 2009.251 számú határozatban foglaltakból is következik. Az alperes anélkül teljesítette a bankgarancia lehívását, hogy az igénybejelentést a tőle elvárható, ésszerű gondossággal megvizsgálta volna, e magatartásával megsértette a bankgarancia szerződésből eredő kötelezettségeit.

Az alperes szerződésszegő, jogellenes magatartásával kárt okozott a felperesnek, mert a megbízót terhelő fizetési kötelezettség hiányában emelte le a bankgarancia alapján kifizetett összeget a készfizető kezés felperes bankszámlájáról. A jogosulatlan alperesi igényérvényesítésre tekintettel a Ptk. 273. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a felperes érvényesítheti azokat a kifogásokat, melyek a megbízási szerződésből eredően a ... Kft.-t megillették az alperessel szemben, így a szerződésszegésből eredő kártérítési igény érvényesítésére is jogosult. Ezen igényérvényesítési jogosultságát az is megalapozza, hogy „a bankgarancia szerződésben” foglalt főkötelezettség teljesítéséért készfizető kezességet vállaló mellékkötelezettként valójában részese a bankgarancia szerződésnek.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes nem részese a bankgarancia szerződésnek, így az e szerződés megszegéséből eredő kártérítési igény érvényesítésére nincs keresetőségi joga.

Az alperes véleménye szerint a polgári jogi kártérítési felelősség Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei sem állnak fenn az alperes jogellenes, felróható magatartása hiányában. Az alperes hangsúlyozta, annak ellenére, hogy a bankgarancia kibocsátására a közte és a megbízó közötti bankgarancia szerződés alapján, az abban megjelölt bérleti jogviszony biztosítékaként került sor, e szerződés és biztosítékai függetlenek a megbízó és a kedvezményezett közötti bérleti szerződéstől. A bankgarancia a bank önálló kötelezettségvállalása, amely a

bank és a bankgarancia jogosultja között hoz létre kötelmet. A bankgarancia teljesítésekor a bank csupán a bankgaranciában meghatározott feltételek teljesülését vizsgálhatja, megbízója érdekét, annak fizetést megtiltó nyilatkozatát nem veheti figyelembe, amint azt a BH 2003.473 számú eseti döntés is tartalmazza. Mindezekből következően az alperes függetlenül a megbízó és a kedvezményezett közötti bérleti szerződés módosításától, a „bankgarancia szerződés” és az annak részét képező bankgarancia nyilatkozat szerint tartozott eljárni, a bankgarancia nyilatkozat értelmében a kedvezményezett lehívó nyilatkozatának kézhezvétele után nem volt jogosult az alapjogviszony vizsgálatára. A lehívás a bankgarancia nyilatkozat feltételeinek megfelelt, szabályszerű volt, ezért nem tagadhatta meg a teljesítését, figyelemmel arra is, hogy a ... Kft. jogi képviselőjének 2009. május 21-i és május 25-i levelén kívül hozzá a megbízó, a kedvezményezett és az új bérlő részéről sem érkezett olyan értesítés, amely szerint a bankgarancia nyilatkozat alapján a továbbiakban nem áll fenn fizetési kötelezettsége. A bérleti jogviszony módosításáról az érintettek az alperest nem értesítették, a megbízó nem hívta fel az alperest a bankgarancia visszavonására és a szerződést sem mondta fel. A megbízási jogviszony módosítható lett volna úgy, hogy a bank visszakapja a kedvezményezettől a bankgarancia levelet, ezt követően kerülhetett volna sor a megbízási jogviszony módosítására. Az alperes véleménye szerint a bankgarancia jogszerű teljesítésével a bankgarancia szerződés szerint beállt a megbízó alperessel szembeni megtérítési kötelezettsége, erre tekintettel a készfizető kezesi szerződés alapján az alperes jogszerűen elégitette ki a megbízóval szembeni követelését a készfizető kezes által rendelkezésére bocsátott óvadékból, illetve a készfizető kezes bankszámlája terhére.

Az elsőfokú bíróság 2011. október 28-án meghozott 32.G.41.853/2010/15. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte az alperes részére 500.000 forint + 25 % ÁFA perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság a felperes szerződésszegésből eredő kártérítés iránti igényérvényesítési jogosultságát vizsgálva kifejtette, a bankgarancia, mint egyoldalú nyilatkozat a bank kedvezményezett felé tett önálló kötelezettségvállalása, amely feltételezi ugyan a megbízó és a bank közötti érvényes megbízási szerződés létrejöttét, ugyanakkor nem járulékos jellegű, így a „bankgarancia szerződés” esetleges megszűnése a bankgarancia nyilatkozat alapján a bank és a kedvezményezett között létrejött kötelmi viszonyt nem érinti, ezért a perben nem volt jelentősége annak, hogy a bankgarancia nyilatkozat alapjául szolgáló bankgarancia szerződés az abban meghatározott kötelezettségeknek a felek általi kölcsönös teljesítésével megszűnt. Arra tekintettel továbbá, hogy a bankgarancia nyilatkozat kiállításával a bank és a kedvezményezett között jön létre „szerződés”, a bankgarancia nyilatkozatban foglaltak kibocsátó általi megszegése miatt a szerződésszegésből eredő kártérítési igényt kizárólag a kedvezményezett érvényesíthet, míg a bankgarancia jogosulatlan vagy csalárd módon történő igénybevétele esetén a megbízó, illetve a helyette helytálló készfizető kezes a kedvezményezettel szemben léphet fel igényrel. A perbeli esetben a felperes és az alperes között kizárólag a kezesi és az óvadéki szerződés alapján állt fenn szerződéses jogviszony. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja

szerint a bankgarancia jogellenes teljesítése miatt a szerződésszegésből eredő kártérítési igény érvényesítésére a felperes nem jogosult az alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor a felperes keresete - annak tartalma szerint - szerződésen kívüli kártérítési igényként elbírálnak, azonban az alperesi magatartás jogellenességének hiányában ezen a jogcímen sem megalapozott.

Ebben a körben az elsőfokú bíróság kifejtette, abban az esetben, ha a kedvezményezett kifejezetten család módon kívánja igénybe venni a bankgaranciát, a teljesítést a bank abban az esetben tagadhatja meg, ha erre vonatkozóan nyilvánvaló, egyértelmű és minden kétséget kizáró bizonyítékok állnak a rendelkezésére. A perbeli esetben az alperes a bankgarancia nyilatkozatban kifejezetten arra vállalt kötelezettséget, hogy a jogosult lehívása alapján fizetési kötelezettségét feltétel nélkül fogja teljesíteni, nem vizsgálva sem a kötelezett, sem harmadik személy kifogását, észrevételét. A bankgarancia család módon történő lehívása akkor szolgálhatott volna alapul az alperesi teljesítés megtagadásához, ha az alperesnek minden kétséget kizáró bizonyítékok álltak volna rendelkezésére a jogtalan lehívás tekintetében, így a bérleti szerződés megszűnéséről szóló közjegyzői okirat, valamennyi fizetési felszólítás és egyéb okirati bizonyíték arra nézve, hogy a követelés nem a ... Kft.-vel, hanem a ... Kft.-vel szemben áll fenn. Ezzel szemben a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan dr. ... ügyvéd leveléből - amelyekre a lehívás csalárdsága körében maga a felperes is hivatkozott - az alperes annyi tájékoztatást kapott, hogy a kedvezményezettnek más tartozik és a bankgaranciát mással szembeni jogviszonyból eredő követelésre kívánja igénybe venni, amely tájékoztatás az elsőfokú bíróság álláspontja szerint önmagában még nem alapozta meg az alperes részéről a teljesítés megtagadását, figyelemmel arra is, hogy ...né, a ... Kft. ügyvezetője tanúvallomásából megállapíthatóan a bankgarancia lehívásakor nem beszélt az alperessel, részére ekkor tájékoztatást nem adott, és okiratokat sem mutatott be. Arra tekintettel továbbá, hogy a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan ...né készfizető kezesként személyesen, továbbá az általa képviselt cég is helytállni tartozik az alperessel szemben, az ebből eredő elfogultságból adódóan nem vehető figyelembe a tanú azon előadása, hogy 2007 decemberében az okirat bemutatásával bejelentette az alperesnek a ... Kft. és a kedvezményezett közötti bérleti jogviszony megszűnését. Mindezeket figyelembe véve, a bankgarancia nyilatkozat tartalmára is tekintettel az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kedvezményezett lehívása alapján az alperes jogszerűen teljesítette a bankgarancia nyilatkozatban foglalt kötelezettségét, ennél fogva a Ptk. 483. § alapján az általa teljesített szolgáltatás erejéig beállt a megbízó helytállási kötelezettsége, ezért az alperes a Ptk. 274. § (2) bekezdése és a 271. § (1) bekezdése alapján a megbízóval szemben fennálló követelését jogszerűen elégítette ki a megbízó helytállási kötelezettségét biztosító felperesi kezességvállalás keretében rendelkezésére álló biztosítékokból, ezért a felperes keresete nem vezethetett eredményre.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsősorban az ítélet megváltoztatását és a keresete szerinti döntés meghozatalát, másodsorban - arra az esetre, ha a tényállás feltárása érdekében a másodfokú eljárás kereteit

meghaladó további bizonyítás felvétele válna szükségessé - az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, és újabb eljárás és újabb határozat hozatalának elrendelését kérte.

A fellebbezés szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bankgarancia nyilatkozat megsértésére alapítva a felperes szerződéses jogviszony hiányában nem érvényesíthet szerződésszegésből eredő kártérítési igényt az alperessel szemben. A felperes véleménye szerint miután a készfizető kezesi szerződés a megbízási szerződés mellékleteként annak részét képezte, az óvadéki szerződés megkötésére pedig a készfizető kezesi szerződés mellékleteként az abban foglaltak teljesítésének biztosítása érdekében került sor, a bankgarancia szerződésben foglalt főkötelezettséghez képest a felperes által nyújtott készfizető kezesség és óvadék a főkötelezettséget biztosító mellékkötelezettségnek minősül, amely kötelezettségek alanyaként a Ptk. 272. § (1) és 273. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a felperes mint kezes érvényesítheti az alperessel szemben a megbízót megillető kifogásokat, így a szerződésszegésből eredő kártérítési igény érvényesítésére is jogosult.

A felperes a Ptk. 249. §-ában foglaltakra, továbbá a ... 458. számú szokványában és a BH 2009.251 számú eseti döntésben foglaltakra hivatkozással vitatta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az alperest nem terheli felelősség azért, mert a bankgarancia csalárd módon történt lehívása miatt nem tagadta meg a lehívó nyilatkozat teljesítését. A felperes hangsúlyozta, a perbeli esetben a bankgarancia meghatározott cél érdekében került kibocsátásra, a megbízót a bérleti szerződésből eredően terhelő fizetési kötelezettség, továbbá a bérleményből való kiköltözéssel a bérleményben vagy az épületben okozott károk megtérítésének biztosítására szolgált, ily módon lehívása feltételhez kötött volt. A Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltak alapján a bankgarancia teljesítése során az alperesnek az adott helyzetben tőle elvárható legnagyobb gondossággal kellett volna eljárnia, a hivatkozott szokványra is figyelemmel be kellett volna kérnie annak igazolását, hogy a megbízót az elmaradt bérleti díj, egyéb költség vagy kártérítési kötelezettség terheli. Jogsértően járt el az alperes, amikor a bankgarancia lehívása mellé nem kérte be a megbízó fizetési kötelezettségének igazolását a jogosulttól annak ellenére, hogy még a bankgarancia teljesítését megelőzően rendelkezésére állt dr. ... ügyvéd írásbeli tényfeltáró bejelentése. Amennyiben az alperes e bejelentés alapján az adott helyzetben tőle elvárható gondossággal járt volna el, a teljesítésig nyitva álló határidőn belül lehetőséget biztosíthatott volna a tartozás fennálltának igazolására vagy cáfolatára, ehelyett mindenfajta érdemi kommunikációt megtagadott.

A felperes véleménye szerint tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor ...né tanú elfogultságára hivatkozással nem vette figyelembe a tanúvallomását, amely szerint 2007. december 17-ét követően tájékoztatta az alperest a bérleti jogviszony megszűnéséről, amely előadást az alperes a perben nem cáfolta. A felperes véleménye szerint a rendelkezésre álló adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy sem a tanúnak, sem az általa képviselt ... Kft.-nek a vallomástétel időpontjában semmiféle fizetési kötelezettsége nem állt fenn az alperessel szemben, erre tekintettel a tanú elfogulatlansága megalapozottan nem vonható kétségbe.

A felperes egyebekben kifogásolta azt is, hogy az ítélet indokolása tévesen, iratellenesen tartalmazza azt, hogy a felperes a bankgarancia szerződésnek az abban meghatározott időtartam előtti megszűnésére hivatkozott volna, figyelemmel arra, hogy ilyen előadást a perben nem a felperes, hanem ...né tanú tett.

A felperes kifogásolta továbbá az első fokú ítélet azon megállapítását is, hogy a bankgarancia szerződés az abban meghatározott időpont lejártá előtt a bankgarancia kibocsátásával megszűnt, tekintve, hogy a szerződő felek mindegyike maradéktalanul eleget tett a szerződésben vállalt kötelezettségének. A felperes álláspontja szerint a bankgarancia nyilatkozat kibocsátásával a bankgarancia szerződés nem szűnt meg, tekintettel arra, hogy a szerződés szerint a bankgarancia lehívása esetén a megbízót az alperes felé megtérítési kötelezettség terhelte, amely kötelezettség teljesítésének biztosítékeként készfizető kezesi szerződés és óvadéki szerződés került megkötésre, amelyekre tekintettel 2009. szeptember 7. napjáig a bankgarancia szerződést a bankgarancia kibocsátásától, illetve lehívásától függetlenül fennállónak kellett tekinteni. A felperes véleménye szerint a megbízási szerződés 2009. május 27-én szűnt meg, abban az időpontban, amikor a megbízó valamennyi fizetési kötelezettségének a készfizető kezes és óvadék lehívásával a felperes útján eleget tett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletnek a helybenhagyását kérte, lényegében helyes indokaira tekintettel. Az alperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy az alperest a Ptk. 318. § (1) bekezdése szerinti, a szerződésszegésből eredő kártérítési igény érvényesítésének a joga nem illeti meg. Továbbra is állította, a bankgarancia teljesítése során jogszerűen, a bankgarancia nyilatkozatban meghatározott feltételeknek megfelelően járt el, a bankgarancia nyilatkozat a lehívás egyetlen formai követelményeként azt kötötte ki, hogy az írásbeli felszólításban szereplő aláírások valódiságát a kedvezményezett bankjának igazolnia kell, amely formai követelménynek a lehívó nyilatkozat maradéktalanul megfelelt. A fizetési kötelezettség teljesítésének megtagadhatósága körében a felperes tévesen hivatkozik a BH 2009.251 számú eseti döntésben foglaltakra, ebben a határozatban ugyanis a Legfelsőbb Bíróság egyértelműen arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kifizetés teljesítése csak és kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha kétséget kizáróan megállapítható a lehívás csalárd volta azzal, hogy az eseti döntés a megtagadást ebben az esetben is csak lehetőségként, nem pedig kötelezettségként állapítja meg. A perbeni esetben ugyanakkor a lehívás csalárd voltát kétséget kizáró módon igazoló okiratok nem álltak az alperes rendelkezésére, amint azt az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen kifejtette. Ebből fakadóan az alperes nem tagadhatta meg jogszerűen a formai követelményeknek maradéktalanul megfelelő lehívó nyilatkozat alapján a bankgarancia teljesítését. Az ügy elbírálása szempontjából ...né elsőfokú bíróság által figyelmen kívül hagyott tanúvallomásában foglaltaknak sincs jelentősége, figyelemmel arra, hogy a tanú nem tudott pontos, határozott nyilatkozatot tenni arra nézve, hogy az alperesi bank melyik ügyintézője mutatta fel a nála lévő bérleti szerződésmódosítást, és hogy milyen választ kapott. A per eldöntése szempontjából

a bankgarancia szerződés megszűnése időpontjának ugyancsak nincs semmiféle jelentősége.

Ugyanakkor az kétséget kizáróan megállapítható a rendelkezésre álló adatok alapján, hogy az alperes nem tanúsított semmiféle olyan jogellenes, károkozó magatartást, amely kártérítési felelőssége megállapítására alapul szolgálhat, az alperes minden tekintetben jogszerűen járt el, a jogszabályokban meghatározott és a bankgaranciában vállalt kötelezettségeinek teljes mértékben eleget tett.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a per eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, és az abból levont jogi következtetése a kereset alaptalanságára helytálló.

A felperes szerződésszegésből eredő kártérítés címén terjesztett elő keresetet az alperessel szemben, a szerződésszegő, jogellenes magatartást lényegében abban jelölte meg, hogy az alperes a megbízóval kötött bankgarancia szerződésből eredő kötelezettségeit megsértve, a szerződés alapján kiállított bankgarancia nyilatkozatban vállalt fizetési kötelezettségét anélkül teljesítette, hogy a kedvezményezett igazolta volna a bankgaranciában meghatározott fizetési feltételek teljesülését, illetve hogy az alperes vizsgálta volna a bankgaranciával biztosított követelés fennálltát. Állítása szerint a bankgarancia feltételek hiányában történt kifizetésével okozati összefüggésben felperest, mint a megbízó bankgarancia szerződés szerinti megtérítési kötelezettségét ténylegesen teljesítő készfizető kezest a bankgarancia összegével azonos kár érte, amit az alperes köteles megtéríteni.

A Ptk. 198. § (1) bekezdése szerint a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére.

A Ptk. 205. § (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A Ptk. 318. § (1) bekezdése a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályainak alkalmazását írja elő azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének - ha jogszabály kivételt nem tesz - nincs helye.

A szerződés tehát a jogviszony alanyai között hoz létre kötelmet, ebből következően a szerződésből eredő igények érvényesítésére - egyes kivételes helyzetektől eltekintve, mint például engedményezés, tartozás átvállalás - kizárólag a szerződő felek jogosultak és csakis egymással szemben. A szerződésen kívül álló, annak nem részese harmadik személy semmiféle, a szerződésből eredő igény érvényesítésére nem jogosult, így többlettényállás hiányában arra sincs mód, hogy a szerződés alanyainak bármelyikével szemben szerződésszegésből eredő kártérítési igényt érvényesítsen.

A perbeli esetben a felperes kizárólag a bankgarancia kibocsátása tárgyában létrejött megbízási szerződés (bankgarancia szerződés) biztosítására kötött készfizető kezesi szerződés és az annak biztosítását szolgáló óvadéki szerződés alanyaként állt szerződéses jogviszonyban az alperessel, a bankgarancia szerződésnek nem volt alanya. A már kifejtettek szerint ezért a bankgarancia szerződés megszegéséből eredő, a Ptk. 318. §-a szerinti kártérítési igény alperessel szembeni érvényesítésére a felperes nem jogosult, az általa állított igényérvényesítési jogosultság az adott tényállás mellett a felperest mint kezest a Ptk. 273. § (1) bekezdése alapján megillető kifogásolási jogból sem vezethető le. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a bankgarancia jogellenes teljesítésére alapítottnan a felperes az alperessel szemben nem rendelkezik igényérvényesítési jogosultsággal szerződésszegésből eredő kártérítés követelésére.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor a jogcímhez kötöttség hiányában a keresetet a szerződésen kívüli általános polgári jogi kártérítési felelősségre irányadó Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján bírálta el, és a bankgarancia jogi természetét helytállóan figyelembe véve vizsgálta a kártérítési felelősség feltételei közül elsődlegesen az alperesi magatartás jogszerűségét, illetve jogellenességét.

A Ptk. 249. §-a értelmében a bankgaranciában a bank arra vállal kötelezettséget, hogy meghatározott feltételek teljesülése esetében és határidőn belül meghatározott értékhatárig fizetést fog teljesíteni a kedvezményezettnek.

A bankgarancia tehát szerződést biztosító mellékkötelezettségként feltételez egy alapjogviszonyt, amelyből a bankgaranciával biztosított követelés ered, továbbá az alapjogviszony kötelezettje és a garantőr bank közötti megbízási szerződést a bankgarancia kibocsátására. A bankgarancia kiadására csak érvényesen létrejött, hatályos és kibocsátása időpontjában még fennálló szerződéshez kapcsolódóan kerülhet sor. Ugyanakkor szerződést biztosító mellékkötelezettségként, absztrakt személyi biztosítékként a bankgarancia nem járulékos jellegű, hanem a bank önálló kötelezettségvállaló nyilatkozata, amely a bank és a kedvezményezett között hoz létre jogviszonyt. Ebből következően a bankgarancia érvényesíthetősége szempontjából nincs jelentősége önmagában annak, hogy az a szerződés, amelyre tekintettel a bankgarancia kiadásra került, a bankgarancia-vállalási nyilatkozat kibocsátását követően megszűnik-e vagy sem. Ugyanúgy nem érinti a bank bankgaranciában vállalt fizetési kötelezettsége teljesítését a bankgarancia kibocsátására irányuló megbízási szerződés esetleges megszűnése.

A bankgarancia lehívásának jogszerűsége körében annak van jogi jelentősége, hogy fennállnak-e a lehívás alaki és anyagi jogi feltételei. Alaki feltétel, hogy a lehívásra a bankgarancia nyilatkozatban foglaltak szerint, az ott meghatározott feltételeknek megfelelően kerüljön sor, míg a lehívás anyagi jogi feltétele, hogy fennálljon az a helyzet, állapot vagy körülmény, amelynek bekövetkezése esetére a bankgarancia kiadásra került.

A bank fizetési kötelezettsége a bankgarancia nyilatkozatban rögzített - alaki - feltételek teljesülésétől függően áll be, a bankgaranciában meghatározott feltételeknek megfelelő lehívás esetén a bank köteles teljesíteni. Az alaki feltételeknek megfelelő lehívás esetén a bankgarancia teljesítésének megtagadására csak kivételesen és kizárólag akkor kerülhet sor, ha a banknak nyilvánvaló, egyértelmű és minden kétséget kizáró bizonyítékok állnak a rendelkezésére arra nézve, hogy a kedvezményezett csalárd módon, jogtalanul, az anyagi feltételek hiányában kívánja igénybe venni a bankgaranciát, amint azt a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.261/2008. számú (BH 2009.251) határozatában is kifejtette.

A bankgarancia teljesítésének jogszerűsége körében tehát elsősorban azt kell vizsgálni, hogy a lehívásra a bankgarancia nyilatkozatban meghatározott - alaki - feltételeknek megfelelően került-e sor. Abban az esetben, ha a lehívásra csalárd módon került sor, a teljesítés jogszerűsége körében értékelendő az is, hogy a teljesítéskor a lehívás csalárdságára nézve a bank rendelkezett-e nyilvánvaló, egyértelmű és minden kétséget kizáró bizonyítékkal.

A perbeli esetben az alperesi bankgarancia nyilatkozat alaki feltételként írásbeliséget és az aláírások valódiságának a kedvezményezett bankja általi igazolását írta elő a bankgarancia lehívó nyilatkozatra nézve. Ezeknek az alaki feltételeknek a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a lehívó nyilatkozat maradéktalanul megfelelt.

A felperesi előadással szemben a lehívás anyagi jogi feltételeinek igazolását a bankgarancia nyilatkozat nem írta elő, sőt kifejezetten azt rögzítette, hogy az alaki feltételeknek megfelelő lehívás esetén az alapjogviszony, az igénybejelentés jogszerűsége, jogalapja bármiféle vizsgálata nélkül és a megbízó vagy bármely más harmadik személy minden további észrevétele vagy tiltakozása ellenére teljesít a bank a kedvezményezett részére.

A rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján nem volt megállapítható, hogy a bankgarancia teljesítésekor az alperesnek olyan nyilvánvaló, egyértelmű és minden kétséget kizáró bizonyítékok álltak volna a rendelkezésére a lehívás csalárdsága tekintetében, hogy annak alapján jogszerűen tagadhatta volna meg a bankgarancia teljesítését, illetve a bankgarancia teljesítése az alperes részéről jogellenes, felróható magatartásként lenne értékelhető.

E körben az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűen, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelve helytállóan állapította meg, hogy a lehívás csalárdságára vonatkozó, okirati bizonyítékokkal alátámasztott adatok, információk hiányában az új bérleti jogi képviselője által az alperesnek küldött levelekben foglaltak önmagukban nem szolgálhattak alapul az alperesi teljesítés megtagadására.

Arra nézve pedig adat nem merült fel a perben, hogy az alperes bármilyen más módon tudomást szerzett, illetve szerezhette a megbízó és a kedvezményezett közötti bérleti jogviszony megszűnéséről; ennek ítéleti bizonyossággal történő megállapításához ...né tanúvallomása, annak bizonyítékkénti értékelése esetén sem szolgálhat alapul, a felperes ekörbeni fellebbezési érvelése sem helytálló.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy a kedvezményezett lehívása alapján az alperes jogszerűen, a bankgarancia nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően teljesített, kártérítési felelősséget megalapozó jogellenes magatartás a terhére nem állapítható meg.

A megbízási szerződés megszűnése körében a Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság jogi okfejtését; a fent már kifejtettek szerint ennek vizsgálata nem tartozott szükségszerűen a perbeli jogvita elbírálásához, ugyanakkor az ezzel kapcsolatos álláspont kifejtése a döntés érdemi helyességét nem rontotta le, az ítélet megalapozottságát nem érintette.

Mindezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alkalmazásával a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló, mérsékelt összegben megállapított, az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2012. május 22.

Levek Istvánné dr. s. k.,
mb. tanácselnök

Dr. Felker László s. k.,
előadó bíró

Dr. Csányi Terézia Katalin s. k.,
bíró

A kiadmány hitelül: